

De Økonomiske Råd

d. 15.04.2021

Svar på opfølgende spørgsmål fra Miljø- og fødevarerudvalget

Miljø- Og fødevarerudvalget har stillet nogle opfølgende spørgsmål ift. Professor Lars Gårn Hansens oplæg den 7. april:

Hvordan vil den generelle drivhusgasafgift på 1.200 kr. per ton CO₂e påvirke prisen på danskproducerede fødevarer? Både gennemsnitligt set og hvis muligt på enkelte varegrupper?

Tabel 1. Prisændringer i 2030 ved en generel drivhusgasbeskatning på 1.200 kr. per ton CO₂e

Branchenavn	Produkteksempler	Danskproducerede fødevarer	Fødevarer i alt
Vegetabiliske produkter	Foder, frugt, grøntsager	+14%	+6%
Kvæg	Råmælk, slagtekvæg	+33%	-
Svin	Slagtesvin	+9%	-
Fjerkræ, pelsdyr mv.	Slagtekyllinger, æg	+4%	-
Fiskeri	Frisk fisk	+8%	+2%
Slagterier (kvæg)	Oksekød	+17%	+13%
Slagterier (svin)	Svinekød	+5%	+2%
Slagterier (fjerkræ mv.)	Kyllingekød	+1%	+1%
Fiskeindustri	Fiskemel, makrel i tomat	+1%	+0%
Mejerier	Mælk, ost	+14%	+10%
Bagerier, brødfabrikker mv.	Rugbrød	+1%	+1%
Anden fødevarerindustri	Forårssruller	+2%	+1%
I alt, vægtet efter			
Forbrug i DK, uden adfærd		+7,6%	+3,8%
Forbrug i DK, med adfærd		+7,3%	+3,7%
Produktion i DK, uden adfærd		+9,6%	-
Produktion i DK, med adfærd		+8,9%	-

Anmærkninger:

- Den første kolonne i tabellen angiver ændringer i output- og forbrugerpriser på danskproducerede fødevarer. Den anden kolonne angiver ændringer i forbrugerpriser på fødevarer i alt (danskproducerede plus importerede fødevarer).
- I alt "uden adfærd" angiver de sammenvægtede prisændringer med vægte baseret på produktion hhv. forbrug i grundscenariet. I alt "med adfærd" angiver de sammenvægtede prisændringer, hvor der tages højde for ændringer i produktion hhv. forbrug som følge af drivhusgasafgiften.
- Tabellen viser effekterne scenarie (2) i rapporten, hvor eksisterende energiafgifter udfases, og hvor reformen finansieres af en mindsket lumpsum-overførsel til husholdningerne.
- Prisændringerne er angivet ekskl. avancer i engros- og detailhandelen. Da priserne i engros- og detailhandelen falder med ca. 1 pct. i det pågældende scenarie, er den samlede prisstigning inkl. avancer lidt mindre end de angivne prisændringer.

Hvad vil prisstigningen betyde for efterspørgslen og produktionen af dansk producerede fødevarer?

Tabel 2. Ændring i produktion i 2030 ved en drivhusgasafgift på 1.200 kr. per ton CO₂e

Branchenavn	Produkteksempler	
Vegetabiliske produkter	Foder, frugt, grøntsager	-31%
Kvæg	Råmælk, slagtekvæg	-37%
Svin	Slagtesvin	-23%
Fjerkræ, pelsdyr mv.	Slagtekyllinger, æg	-15%
Fiskeri	Frisk fisk	-27%
Slagterier (kvæg)	Oksekød	-32%
Slagterier (svin)	Svinekød	-17%
Slagterier (fjerkræ mv.)	Kyllingekød	-5%
Fiskeindustri	Fiskemel, makrel i tomat	-6%
Mejerier	Mælk, ost	-34%
Bagerier, brødfabriker mv.	Rugbrød	-3%
Anden fødevarerindustri	Forårsruller	-12%
I alt		-22%

Anmærkninger:

- Tabellen viser ændringen i produktionen i Danmark i mængder (og ikke værdier).
- Tabellen viser effekterne i scenarie (2) i rapporten, hvor eksisterende energiafgifter udfases, og hvor reformen finansieres af en mindsket lumpsum-overførsel til husholdningerne.
- Der er en betydelig usikkerhed knyttet til beregningerne. Eksempelvis overvurderes produktionsændringerne i det omfang, at der er en positiv ressourcerente i hhv. det vegetabiliske landbrug og i fiskeriet.

Kan det konkretiseres, hvor meget prisen på eksempelvis et kilo danskproduceret havregryn kommer til at stige for forbrugerne, hvis der indføres en generel drivhusgasbeskatning på 1.200 kr. per ton CO₂e?

Vi kan ikke gå længere ned i detaljningsniveau end svarende tabel 1 (svaret på første spørgsmål).

Hvordan er priselasticiteten på -0,42 pct. for "fødevarer i alt" fremkommet, og hvad er usikkerhedsspændet for denne elasticitet? (Der henvises til tabel 1 i notatet om effekter på fødevarerproduktionen ved en drivhusgasafgift i Danmark, jf. MOF alm. del – bilag 451).

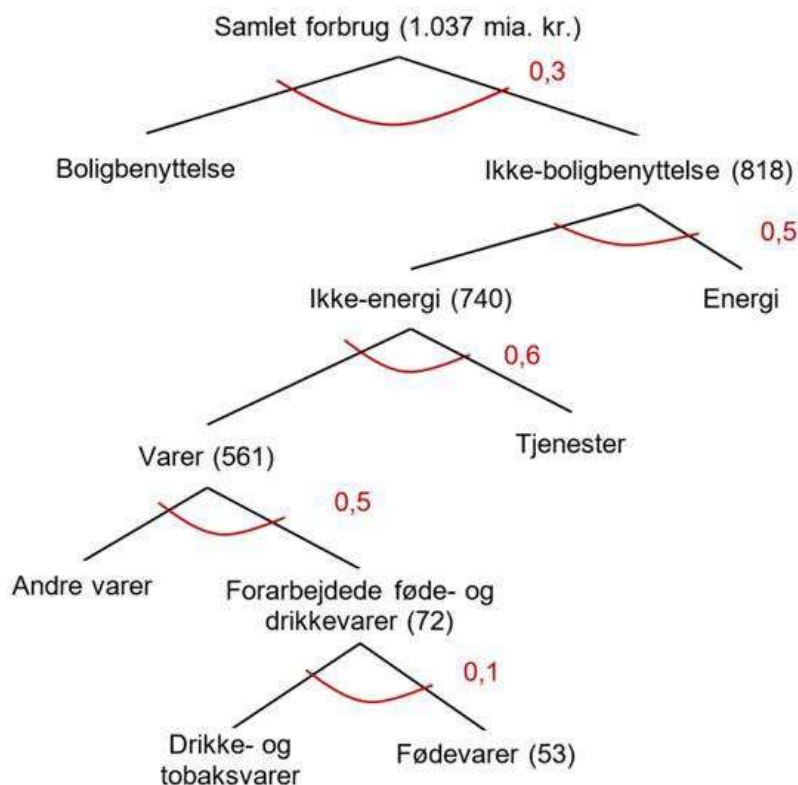
Den pågældende priselasticitet er baseret på elasticiteterne i forbrugsfunktionen i den danske model REFORM (<https://dreamgruppen.dk/reform/>). Elasticiteterne i REFORM er i høj grad baseret på den danske makroøkonomiske model ADAM, som er estimeret på danske forbrugsdata og dokumenteret på ADAMs hjemmeside (<https://www.dst.dk/da/Statistik/ADAM>). Priselasticiteten fremkommer med udgangspunkt i omstående figur:

Figuren viser, hvordan forbrugerne antages at fordele det samlede forbrug (øverst i figuren) på forskellige forbrugskomponenter. Figuren kan både læses "oppe fra og ned" og "nede fra og op". I hver "split" antages forbrugeren at vælge mellem to forbrugsbundter: Fødevarer er således en del af bundtet "Forarbejdede fødevarer og drikkevarer". Valget mellem de to dele af forbrugsbundet afhænger blandt andet af den relative pris på de to dele (fx prisen på fødevarer ift. prisen på drikkevarer). Tallet med rødt indikerer, hvor prisfølsomt fordelingen er: Jo højere tal, mere vil man skifte mellem de to bundter, når prisen på den ene stiger ift. den anden.

Den samlede priselasticitet for fx fødevarer afhænger af alle disse følsomheder op igennem hele "forbrugstræet", idet følsomheder indgår en vægt, der afspejler de forskelle forbrugskomponenters relative størrelse. Konkret kan fødevarers egenpriselasticitet beregnes som: $-0,1 + (0,1-0,5)*53/72 + (0,5-0,6)*53/561 + (0,6-0,5)*53/740 + (0,5-0,3)*53/818 + (0,3-1)*53/1.037 = -0,42$.

Forbrugstræet og beregningen afslører, at der er en relativt begrænset prisfølsomhed i valget mellem fødevarer og drikkevarer (-0,1), mens prisfølsomheden er noget større i valget mellem "Fødevarer og drikkevarer" og "Andre varer" (-0,5).

Figur 1. Husholdningernes forbrug i den generelle ligevægtsmodel for Danmark

Anm.: Tallene i parentes angiver forbrugskomponentens størrelse i 2016 i mia. kroner

Det er ikke muligt at angive et usikkerhedsbånd de parametre, der indgår i begregningen, af prisfølsomheden